

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
tkrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
amala in reklamaže
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odrpte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prídene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Neizakavna pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocena poslana knjige
se ne vračajo.

V spomin Pestalozziju.

(O 150letnici njegovega rojstva.)

(Konec.)

Gotovo bi bil Pestalozzi telesnemu in duševnemu naporu v Stancu podlegel, da mu niso Francozje vstavili daljno delovanje. S krvavečim srcem se je jokaje poslovil od svojih otročičev ter se podal v Burgdorf, kjer je po prigovarjanju mnogih svojih prijateljev in vplivnih oseb leto pozneje odprl s podporo kantonalne vlade v tamošnjem gradu lastni zavod, v katerega je sprejemal začetkoma le revne, potem pa tudi plačujoče otroke. S pomočjo drugih učiteljev, ki so se poprijeli njegovih idej, se je tukaj poučevalo popolnoma v Pestalozzijeve duhu. A zavod ni imel obstanka, kajti po Napoleonu uvedena stara uprava kantonov ga je čez 3 leta pripravila ob streho. — V tej dobi je spisal Pestalozzi svoje najboljšo metodično delo: „Wie Gertrud ihre Kinder lehrt“.

Iz Burgdorfa se je preselil Pestalozzi v Ifferten. Semkaj spada najslavnejša doba njegovega delovanja. Iz vseh delov Evrope so dohajali k „ljudskemu preroku“ gojenci. Zlasti je poslala pruska vlada vsako leto več mladeničev v Ifferten, da bi se tam izobrazili za učitelje. Najodličnejši možje istega časa: učenjaki, državniki, vladarji so obiskovali priprostega šolnika, da se poučijo o njegovem velikanskem in vnetem delovanju in se na njem spodbujajo. Toda tudi to sicer tako sijajno vspevajoče podjetje Pestalozzijevo je prenehalo vsled njegove nepraktičnosti v vodstvu, katero je sam imenoval „unübertreffliche Regierungsuntfähigkeit“. Neprestani prepiri, ovadbe in pravde med podložnimi učitelji, katerih ni zamogel brzdati, so ga končno prisilili, da je „torišče svoje slave“ zapustil in vodstvo odložil. Kot 81letni starček se je umaknil (1825. l.) v svoj ljubljeni Neuhoft, in tukaj še spisal svoj „Schwanengesang“ in svoje „Lebensschicksale“.

Leta 1817. prevzel je knjigar Cotta izdanje vseh Pestalozzijeveh spisov; pri tej priložnosti so tudi Pestalozzijevi častilci nabirali darove, da obvarujejo pisatelja na stare dni skrbi za življenje. Pruski kralj je podpisal 400 tolarjev, bavarski 700 gld. in ruski car 5000 rubljev. Vsega skupaj se je nabralo in poslalo Pestalozziju 50.000 lir. Toda on jih je podaril svojim zavodom in umrl ubog, kakor je bil, 17. februarja 1827. l. po kratki bolezni. V poslednjih svojih urah je govoril: „Odpuščam svojim zopernikom (katerih je mnogo imel); sedaj bodo imeli vendar mir, ko odhajam k večnemu pokoju“. — Svojim domačim pa je dejal: „Ostanite tiho sami za se in iščite svojo srečo v tihem domačem krogu!“

Pestalozzi počiva na pokopališču v Birru blizu šolskega poslopja. 12. januarja 1846. l. o priliki 100letnice njegovega rojstva, so mu postavili spomenik s tem le značilnim napisom: Nad oprsjem Pestalozzijevim stoji:

„Unserem Vater Pestalozzi — der dankbare Argau“.

Pod oprsjem:

„Hier ruht

Heinrich Pestalozzi

geboren in Zürich am 12. Jänner 1746.

gestorben in Brugg den 17. Hornung 1827.

Retter der Armen auf Neuhof,

Prediger des Volkes in Lienhard und Gertrud,

Zu Stanz Vater der Waisen,

Zu Burghof in Münchenbuchsee

Gründer der neuen Volksschule.

In Iferten Erzieher der Menschheit,

Mensch, Christ, Bürger,

Alles für andere, für sich nichts!

Segen seinem Namen!“

K njegovi gomili roma vsako leto mnogo občudovalec in čestilcev, in kdo bi tudi ne mogel biti občudovalec in čestilec tega ljubeznipolnega duha bodisi učitelj ali ne, saj ima danes zahvaliti vsak človek boljši del svoje odgoje idejam tega velikana.

Svoje globokosegajoče misli o družbinskem in o narodnem življenji nam podaja Pestalozzi v svoji mnogoimenovani a malo poznani knjigi: „Lienhard in Gertrud“. Tukaj nam odgrinja iz svojega bogatega zaklada samoopazovanja v srce segajočo, tu pa tam pretresujočo podobo družbinskega življenja, kaže nam v giuljivih podobah, česar je treba družini, česar narodu, kar ju more storiti dobre in poštene. V srce segajoče so njegove besede: „V družini se družijo vse, kar je po mojem mnenju za narod in za nbože najvišje, najsvetejše. Njena sreča, sreča stanice je, kar edino zamore narodu pomagati. Od nje edino izhaja resnica, moč in blagoslov narodne prosvete. Kjer ni resnice, kjer ni moči in blagoslova v narodni stanici, tam tudi ni resnice, ni moči in blagoslova v narodni pro-veti! Obitelji torej, materi odkazuje prva obrazovalna pota. Prve vtise, katere otrok dobiva, naj vodi mati, naj jih utrja in popravlja, to je naravna pot, oziranje na individualnost. Pestalozzi je vsemu izobraževalnemu svetu pokazal, da leži prihodnja izobrazba zaroda v družini, v materini roki.

V svoji knjigi: „Wie Gertrud ihre Kinder lehrt“ nam podava Pestalozzi one temeljne zakone, po katerih se mora danes ravnati vsak pravilni in vspešni pouk. Kot načelo za ves pouk mu velja otroška narava, dece naravni razvoj. Kar je otroka učiti, ne sme biti le beseda. Ves pouk mora izhajati iz nazora, iz ranega čutnega razumevanja in spoznavanja stvari. Ta terjatev je odpoved vsemu mehanizmu in učenemu verbalizmu.

Po Pestalozzijevem spoznanju razvija se glavna moč človeškega duha na tri strani: na obliko, število in jezik. Razumevanje oblike naj se doseže po merjenju, po primerjanju, risanju. Tej Pestalozzijevi terjatvi se je v ljudskeji šoli ugodilo z uvedenjem pouka v risanju in oblikoslovju. Metodika današnjega pouka v računanju, katera števila brez poočitovanja popolnoma zametava, je posledica Pestalozzijevih terjatev; on je torej ustanovitelj našega sedanjega pouka v računanju. Tudi jezikovnemu pouku je pokazal on po vsem nove smotre. Čitanje in pisanje ni prvi smoter jezikovnega pouka, ampak govoriti in se pogovarjati o znanih rečeh z namenom, da se izražajo z jezikom dejstva življenja in vtisi naziranje. To načelo Pestalozzijevu nas je dovedlo do besednih in govornih vaj v nižjih razredih ljudske šole po konkretnih nazorih. Nazor, jasnost,

obrazovanje od znotraj, samotvornost mislij, naravni razvoj vseh močij, katere leže v otroku, to so neprecenljivi biseri premišljevanja, s katerimi nas je obdaril velikanski duh Pestalozzijev. In ko bi bili prejeli od njega le te darove, bili bi preobilno obdarovani.

Kar pa nas še posebno primora, da Pestalozzija spoštujemo in čislamo, je njegova osebnost. V njej leži tajnost njegovega delovanja. Kakor zlata nit prepreza vsa njegova podjetja, vse njegovo teženje načelo: „Vse za druge, ničesar za sebe“. V svoji največji bedi nikoli ne zgubi vere v človeštvo, srčno se bor. dalje; svojemu nikdar zatajujočemu se človekoljubju žrtvuje vse. Pri vseh skrbeh in občutnih udarcih usode, ki so ga zadeli, imenuje se lahko njegova potrpežljivost, njegova neomahljiva vstrajnost, njegovo kot skala trdno zaupanje v Boga res heroična. Vneto navdušen za blagor svojega bližnjega, prešinjen od važnosti splošne izobrazbe, ga ne more nič preplašiti in zadrževati v strem-ljenji, približati se svojim idealom. Pestalozzijeve ideje so postale danes zvezde-vodilnice vsem šolskim zakonodajalcem, zato lahko rečemo, da je Pestalozzi ustanovil novo ljudsko šolo!

Šolsko nadzorstvo v minulih dobah.

Priobčil Ivan Strelec.

(Konec.)

Početkom l. 1850. odpravile so se graščinske gospodske in okrožni uradi, ter se ustanovila pol. okrajna glavarstva in sodišča. Sploh se je premenil ves državni ustroj in uvedel čisto nov polit. sistem. Da ta preosnova ni ostala brez vpliva tudi na šolstvo, je skoraj po sebi umevno. Pri deželnih namestništvih, kamor so morali odslej škofijski šolski nadzorniki in polit. uradi pošiljati svoja poročila o šolstvu, namestili so se posebni dež. šolski svetovalci, kakor višji državni šolski nadzorniki. Vsled tega so postali škofijski višji nadzorniki popolnoma zavisni od vlade, kar je nekaterim delovanje delalo zelo neprijetno. Tako n. pr. piše Rozman v svojem životopisu o takratnem stanju šolsk. nadzornika tako-le¹⁾:

„L. 1851. sem postal višji ogleda ljudskih šol cele lavantinske škofije, kar mi ni bilo po volji, a bil sem nekako primoran.

Višji šol. ogleda biti in voditi šolstvo cele škofije, je v resnici velika in blaga naloga; kaj bi človek lahko storil, ko bi smel delati po moralnih in pedagoških načelih? Ali kaj, ko so mi bile roke na vse strani zvezane in nisem drugega bil, kakor stroj v vladinih rokah, sem naznanjal in izpeljeval le, kar so mi v Gradu in Celovcu velevali. Ko bi ne bilo rajnega Slomšeka, prve tedne bi se bil odpovedal.

V Celovcu je bil šolski svetovalec Simon Rudmaš, ki je bil bistra in umna glava in toraj maternega jezika in narodnega razvijanja v šolah ni zatiral; ali v Gradu bila sta dva zagrizena Nemca, Hermann in Jarisch, ki sta hotela slovenščino v slovenskih šolah popolnoma zatreti in sta me dolžila, da sem sovražnik nemške kulture. Prosil sem zategadelj rajnega škofa (Slomšeka) pismeno, da bi me odstavili od te službe, pa niso hoteli.

Tudi v Ljubljani je bila neka stranka, ki se je kranjščine pretrdo držala in napredovanje šolstva zavirala“.

Ti višji državni šol. nadzorniki, kateri so imeli naslov e. kr. šol. svetovalcev pa niso bili samo vladni poročevalci, ampak so jednako sedanjim deželnim nadzornikom tudi prilično šole nadzorovali.

¹⁾ J. Skuhala, Jožef Rozman kn. škof. svetovalec. etc. 1874 st. 16 in 17.

Načrt za računanje na

(Profesor L. Lavtar.)

II. Učni

Š o l s k o

Ura	Š o l s k o					
	p r v o		d r u g o		t r e t j e	
	neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno
1.	Števne vaje B konkretne s pomočjo rednih števnikov	Vaje o zamembli sumandov n. pr. $1+2=$ $2+1=$ (1. rač., 10)		a) $4dm5cm+4dm$ b) $8D3J+1D$ c) $45+40$ (2. rač., 44)	Časovni rač. ourah in min., o tednu in dnevih (3. Reh., 35. — op. sekunde senejemljejo)	Vrste za a) prištevanje (po pravilu pism.) b) za odštev. (na pamet)
2.	Abstraktne števne vaje B	Seštev. 3 števil n. pr. $5+2+1$ (1. rač., 10)		Vrste za prištev. desetice n. pr. $11+10$ $21+10$ 31 itd. (2. rač., 44)	detto.	detto.
3.	Pomen besede „manj“ na obleč. naloge	Pisanje znaka za „manj“ n. pr. 2 manj $1-2-1$	Oblečene nal. (2. rač., 44)	detto.		Shvatba ulomkov (3. Reh., 16 in 17, na kratko)
4.	Odštevanje števil 1, 2, 3 na podlagi obleč. nalog N ₁	Vrsta : $10-1=$ $9-1=$ itd. in nal. izvan vrste n. pr. $7-1, 2-1$ itd. (1. rač. 11)		Obratne vaje 1×1 n. pr. $2=2 \times 1$ $3=3 \times 1$ itd.	Poočitovanje ulomkov na daljicah, pisanje in branje ulomk. (kratko)	Seštevanje jednakoim. ulomkov
5.	Obleč. nal. a) za odšt., N ₁ sklep „manj“ b) za sešt., N ₁ , N ₂ , N ₃	Vrsta : $10-2=$ $10-1-1=$ itd. (prim. 4. uro)		detto.		Odštevanje jednakoim. ulomkov, tudi vporab. nal. (3. Reh., str. 36, 37)
Konkretne in abstr. števne vaje B. — Zamenjavanje sumandov. — Seštev. 3 štev. Pomen besede „manj“ in znak za njo. Odštev. štev. 1, 2, 3. — Obleč. naloge N ₁ , N ₂ , N ₃			Prištevanje desetice. — Vaje $2=2 \times 1$. — Obleč. naloge		Vrste za prištev. (pism.) in odštev. (na pamet). — Časovni računi o urah in minutah, o tednu in dnevih. — Shvatba, pisanje, branje in poočitovanje ulomkov na daljicah. — Seštevanje in odštevanje jednakoimenastih ulomkov	

jednorazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

načrt.

l e t o		p e t o		6. 7. in 8.		Teden
neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno	
Kakor 3. šolsko leto	Pismeno odštevanje dvoimen. števil, tudi v dec. obl. (4. Reh. b., 23)		Deljenje dec. ulomkov s celimi števili Vaje: 6:3, 60:30, 600:300, s katerih se posname, do ostane količnik nespremenjen ako se deli dividend in divizor z istim števil. (4. Reh. b. 35, nal. 11)		Jednostavni sklepni rač., osobito obrestni rač.	15.
detto.	detto.				detto.	
Nadaljevanje časovnih računov (4. Reh. b., 22)	Časovni rač. (4. Reh. b., str. 22, nal. 14—20)		Vaje: 37:2:1:2 372:12 (4. Reh. b., 56, nal. 13)		detto.	
	Napisovanje dvoimenastih števil v obliki ulomk. n. pr. $28\text{ lg } 6\text{ pl} = 28\frac{6}{10}\text{ lg}$ (5. Reh. b., 23, nal. 19)		Deljenje z dec. ulomki (4. Reh. b., 56 nal. 14, 15)		detto.	
	Decimalna pisava 3, 4 imen. števil in obratno, n. pr. $4\text{ m } 5\text{ dm } 3\text{ cm} = 4\cdot 53\text{ m}$, obratno	$6\cdot 38\text{ m} = 6\text{ m } 3\text{ dm } 8\text{ cm}$ vaje $4\text{ m } 5\text{ dm } 3\text{ cm} = 4\text{ m} + \frac{5}{10}\text{ m} + \frac{3}{100}\text{ m}$ (4. Reh. b., 24, nal. 20, 21, 22)	Obleč. nal. za deljenje z dec. ulomki (4. Reh. b., 56, nal. 1—4)		detto. Pri popravi se vpelje pojem odstotki (%), t. j. obr. od 100 K glavnice	
Pismeno odštevil. dvoimen. števil, tudi v dec. obliki in v obliki mešanih števil. — Decim. pisava 3 in 4 imen. števil, in obratno. Časovni računi		Delenje decimalnih ulomk. s celimi števili. — Deljenje z decimalnimi ulomki. — Oblečene naloge		Jednostavni sklepni račun, osobito z ozirom na obratni račun. — Pojem odstotki (%), t. j. obresti od 100 K glavnice, se uvede		

Evo jih po vrsti, kateri dodamo tudi novodobne c. kr. deželne šol. nadzornike.

1. Hermann Janez od 1850 do 1855. Bil je duhovnik, ter imenovan šolskim svetovalec za Štajersko 2. avgusta 1850 za nemške, 2. januarija 1851 pa tudi za slovenske šole na Štajarskem. Bil je posebno vnet za nadaljno izobraževanje učiteljev v učiteljskih zborovanjih, katera je večkrat sklical.

2. Dr. Jarisch Anton od 1855 do 1860. C. kr. šolski svetovalec in višji šol. nadzornik v Gradcu, pozneje šolski svetovalec, dekan in mestni svetovalec v Homotuvu (Komotau) na Češkem, kjer je umrl kot naddekan dne 2. jan. 1890 v 72. letu svoje dobe.

3. Dr. Franc vitez Močnik od 1860 do 1871. Roj. v Cirknem na Primorskem 1. oktobra 1814. Študiral je gimnazijo in bogoslovske nauke v Ljubljani, a se ni dal posvetiti, ampak je prevzel l. 1837. službo učitelja na glavni šoli v Gorici, kjer je bival 10 let. L. 1840. napravil je na univerzi v Gradcu modroslovski doktorat, l. 1846. pa je bil imenovan profesorjem matematike za tehnično akademijo v Lvov, l. 1849. pa na vseučilišče v Olomue. L. 1851. pozval ga je grof Thun za šol. svetovaleca in višjega nadzornika ljudskih šol v Ljubljano, od koder je prišel l. 1860. v jednaki lastnosti v Gradec kot nadzornik ljudskih šol in realk na Štajarskem in Koroškem. L. 1862. bil je odlikovan z vitežkim križcem Franc-Jožefovega reda in ko je l. 1871. stopil v pokoj, pa je dobil še red železne krone III. vrste. V pokoju bival je v Gradcu do svoje smrti 30. novembra 1892.

4. Anton Klodič vitez Sabladoski od 1871 do 1873. Roj. v Hlodičih v Videmskem okraji l. 1836. Ko se je izšolal, služil je kot gimnazijski profesor po različnih krajih v Dalmaciji in v Gorici. L. 1871. preselil se je v Gradec kot c. kr. deželni šol. nadzornik ljudskih šol na Štajarskem, l. 1873. pa je bil imenovan na jednako mesto za Primorsko v Trst, kjer še zdaj vspešno deljuje. Radi velikih zaslug, katere si je pridobil za narodno šolstvo, bil je povzdignjen v vitežki stan s pridevkom „Sabladoski“.

5. Janez Aleksander Rožek od 4. okt. 1873 do 6. marea 1891. Roj. na Moravskem, bil je c. kr. gimnazijski profesor v Gradcu, od l. 1769. do 1873. pa c. kr. okrajni šolski nadzornik v Lipnici. Službo c. kr. deželnega šol. nadzornika je nastopil 4. okt. 1873, ter je bil takorekoč izvrševatelj novih šolskih zakonov na Štajarskem. Radi obilih zaslug za šolstvo že prej odlikovan z redom železne krone III. vrste, bil je pri vstopu v pokoj dne 14. febr. 1891 imenovan dvornim svetovalec.

6. Dr. Konrad Jarz od 6. marea 1891 do 18. sept. 1894. Roj. v Lučanah na Štajarskem, udeležil se je kot prostovoljec in rezervni častnik zasedanja Mehike, ter bil pri povratku odlikovan s ces. meksikansko in c. kr. avstrijsko vojno kolajno. Služboval je potem kot c. kr. gimnazijski profesor in ravnatelj na Moravskem. Službo c. kr. dež. šol. nadzornika je nastopil 6. marea 1891, ter se je 18. sept. 1894 preselil v Brn kot dež. šol. nadzornik za gimnazije in realke.

7. Linhart Vilhelm službuje od 18. sept. 1894. Rojen v Losensteinleiten-u na Gornjem Avstrijskem l. 1846. Bil je več let c. kr. profesor in zadnji čas tudi začasni ravnatelj na učiteljski v Ljubljani, od koder je nastopil 18. sept. 1894 posel c. kr. dež. šol. nadzornika.

Narodopisna razstava v Pragi.

(Piše Janko Toman.)

(Dalje.)

Historička sin.

Napredek so zaznamenovali: tuze dobre, dobre, jak naleži dobre, postredne dobre,

postredne (srednje), spatne (slabo). Pri nravnosti imeli so tudi: „proti školnim prikazum“; obiskovanje: velmi pilne (p. pridno),

pilne, nestale, zřídka. Tudi zmožnost so po nekaterih krajih klasificirali, v nekem spričevalu je bilo „pri skoro vyborných schopnostoh (zmožnost) a skoro vyborne pilnosti prospel“ i. t. d. Spričevala so, kolikor stareja, toliko različnejša, ker še le poznejša so pisana na blankete.

Imeli so tudi za vsodbudo zlato, za kazen črno knjigo. V zlato knjigo se zlatim obrezom in navadno z rudečima stranicama, imenovaje jo „Knihá ety (části) in knihá bílé (bela)“, vpisovali so pridne in npravne otroke ter so pri skušnjah (pryfunku) javno prebrali imena dotičnikov. Tudi črna knjiga, imenovana „Knihá hamby (sramota) a potupy (zaničevanja), iz temnega papirja in stranic ležala je na mizi, a imena opisanih se neso prebrala, le namignilo se je, da se tudi taka deca nahaja. Zanimivo je pregledati take črne knjige tudi pri nas, ker iz njih se vsakdo lahko prepriča, da tedanja mladina ni bila kar nič boljša in npravnejša ko sedanja.

Drugo sredstvo k vsodbudi je bilo „Odmeny pilnosti a dobrích mravů“, (to so naši flajscetlni), mali ali večji listki razne podobe, katera so navadno z imeni razdeljevali koncem leta pri skušnji. Po nekaterih krajih so imeli „Mravní soud“, kojega vspeh je bil na „Tabulě etí pro mravně a pilně školní ditky, kakor je bilo videti v razstavi iz mesta Běle z. l. 1845. — Na drugih šolah, zlasti kjer je bil patron kak žlahčič, daroval je isti določeno svoto denarja, (véasih tudi nalašč za to skovane); običajno dva za razred (prvem u in drugemu premijantu), jeden večji, drugi manjši, jeden srebrn, drugi pozlačen. Ta je imel pravico nositi to odlikovanje cele počitnice, po tem je je vrnil šoli, a navadno pa gledal, da je je za se obdržal. Tudi nekaj takih penězov je bilo v razstavi.

Da bi si otroci utisnili šolski red, prebrali so ga precej prvi dan, ter je visel potem navadno pri vratih, od koder navadno ni bilo daleč do sramotnega mesta, zaznamovanim z „vechtem“ (cunjo) z oslom, ali pa s tablo z napisom, ako ni bilo še oslovske klopi.

Razstavljena je bila tudi razvrstitev ur. Iz njih je razvideti, da so bile prve ure določene za verouk, po katerem so branje največ gojili. Računstvo so potisnili na popoldne. Spreminjali so na pol ure. — Razven razreditev ur, bila je tudi razvrstitev učiva, kjer so ga ravno spravili.

Važne so šolske kronike, kamor so zapisovali dogodke okolice. Zanimivo je pregledati nekatere. Dobro piše pisatelj „Knige pametihodných přibechu (dogodek) farny školy Vorechko l. 1812.“ v pravilih za spisovatelje in bralec, kateri je po predgovoru napisal: „Kdorkoli budoučne omoči pero s tím oumyslem do této knihy neceho napsati, at' se ohledne na titul knihy. Tedy nestřípi tato kniha žádných (nobeah) každodenních (vsakdanjih) anebo títerných (otročijih) přibechu anebo žertovných (smešnih) vecí“. Najzanimivejša je kronika zbiravske šole iz l. 1790, pisal jo je učitelj Fr. Lego. V njej beremo, da je 10. listopada 1773 izšel ukaz od „Její majestátnosti císařovny Marie Terezie, by jeden duchovní a jeden světský učitel z císař. panství Zbíravskeho byli k naučení se způsobu „novu normálnimu“ do Vidne odesláni.“ Izbrana sta bila Ig. Veselý in Fr. Lego, učitelj iz Zbírova. Dne 6. dubna (aprila) 1874 se je pričel na Dunaju pouk in trpel do konca srpna (avgusta). Lego piše: „Glavní vodník při tem pouku je bil prelat Felbinger iz Slezijske, kateri nam je dal spričevala, vsled katerega sem bil usposobljen „für eine Stadtschule“ s pripomnjo „in allen Gegenständen sehr gut befunden worden“. Po povratku iz Dunaja počela sta P. Veselý in Fr. Lego 1. listopada 1774 učiti po novejši metodi. Ko so se otroci po tej novi metodi nekoliko pričeli, poklicali so vse učitelje iz panství Zbíravskeho na grajsko šolo, da bi se tu novi metodi pričeli. Spomina vredno je, da je bila ta prva normalna šola na Češkem, leto prej ko v Pragi. — Razven teh je bilo še mnogo drugih kronik.

Drugo skupino tvori „fasse“, zapisnik vseh dohodkov starih učiteljev. Njih plača obstala je iz samih drobtin — nekaj zemljišča, denar iz zadušne (cerkvene) blagajne, organist in cerkvenik, nekaj od patrona ali od normalnega šolskega sklada, štola pri pogrebih, novoletni groš (koleda), plača za pomočnika, plača od otrok, plača za verno deco, drva za kurjavo učilnice in znabiti še kaj. Zraven teh dohodkov, imel je pa tudi nekaj dolžnosti, razven jasnih opravil moral je — čistiti učno sobo, kuriti, ineti čisto cerkveno perilo, in vzdržavati namestnika za cerkev, kadar ga je bilo potreba (a to se ni prepogosto dogajalo).

Raz diagrama možno je uvideti razvoj učiteljskih dohodkov. Adam Arieutyn je imel l. 1685. kot kantor in organist 28 gld.

letne plače. Drva so prinašali otroci, vsak dan po jedno poleno. L. 1697. je imel kantor tam že 36 gld., l. 1704. pa 40 gld., tako, da si je vsak učitelj nekoliko zboljšal. Zraven pa je bilo še težko dobiti denar od toliko različnih strani, vsled česar vedno obilo tožb.

Razstavljene so bile razne knjige, po katerih so se morali v šoli ravnati. Zanimiv je razvoj imena „učitelj“. Učitelji (spraveoskrbnik), koji so prišli iz univerze, pritikali so svojemu imenu latinsko končnico. Od druge polovice sedemnajstoletja je šolstvo hitro padalo; na mesto spravee so se prikazovali že kantori, katerih glavna skrb je bila za cerkev. Za časa Jožefinske dobe se kantor polagoma zgublja in na njega mesto stopa učitelj.

Slično bilo je z jezikom. Jezik češki in nemški pri viših šolah, češki pri nižjih se je zanemarjal, vse se je ponemčevalo in to do l. 1846.

Kar si videl tu, nesi si mogel predstaviti stare šole, zato bila je drugje postavljena učna soba z vso opravo in šolarji:

Nizka, pobeljena soba, strop iz mogočnih, temnih tramov. Svetloba prihaja od dveh strani. Tla iz desek in v kotu visoka peč.

Spredaj v kotu stoji na trinožcu lesena tabla, na jedni strani z moko brisačo in na drugi s kredo. Druga platnena tabla z napisanim „foršriftem“ visi spredaj na steni. Tudi je spredaj stari kateder za učitelja in omara za razne listine.

Ostali del napolnjuje jedna vrsta dolgih klopij. V prvih klopeh brez deske so bili „pismenkaři ali abecedari“, v katerih so se učili brati z listkov (kohoutka). Tu je sedel šestletni deček in narekaval raz kohoutka in pred njim stoji 12letno dekle, pazivši na pravo izgovarjanje dečkovo.

Na tablo piše 9letna deklica „ajmalajns“ in v zadnjih klopeh 12letni deček „foršrift“ raz table. Razven teh sedi tudi jeden deček v oslovski klopi. Za katedrom sedi stari učitelj (kantor), kateri z resnim obrazom premotriva celo učno sobo. Na katedru je tintnik, dnevnik, knjiga za izbiranje sobotalesa, snopič gosjih peres (brkov) in nekaj obrezanih, gosli in grb stare šole, brezovka, koji bi pa bil še v marsikateri novejši šoli potreben ter na pravem mestu.

Po stenah ni učnih pripomočkov, le kaka tabla za „puštahiranje“, šolska pravila in kak urnik.

Razpelo je okinčano.

(Dalje prih.)

Slovstvo.

Nekaj o „Knjižnici za mladino“.

Ko se je leta 1893. pri glavnem zborovanju „Zaveze“ v Mariboru sprožila misel o ustanovitvi mladinske knjižnice, predlagal ali svetoval je nekdo, — če se ne motim, bil je ravnatelj gospod Schreiner, — naj se ta reč še odloži, da bolj dozori. Temu se je takrat pritrnilo. — Leto pozneje ustanovili smo v Gorici „Knjižnico za mladino.“ — Sedaj, ko je minulo prvo leto tega književnega podjetja, uvidimo lahko, kako dobro premišljen, a premalo uvaževan je bil nasvet, naj se počaka, da cela reč dozori. Ne moremo namreč biti popolnoma zadovoljni z lanskim vspehom!

Izdajatelj g. Gabršček sam toži, da ima „Knjižnica“ premalo duševne in gmotne podpore, kratko, da se ji slabo godi! Vemo sicer, da je vsak začetek težek, priznati pa moramo tudi, da smo to slabo stanje deloma sami zakrivali: mi bi bili morali pridnejše pripravljati zemljo, predno smo vsadili to dragoceno drevesce! Priskrbeti bi bili morali prvič več naročnikov in drugič — gradiva vsaj za jedno leto!

Toda „Knjižnica“ je ustanovljena, in naša sveta dolžnost je, da ji pomagamo in kolikor mogoče popravimo, kar smo zamudili.

V gmotnem oziru je lahka pomoč, še ložji svet: priporočujmo, naročujmo in — plačujmo.

Cena „Knjižnice“ je poskočila — škoda, da se ni že pri ustanovitvi tako določila! Ker mislimo, da ne odpade zaradi tega nobeden naročnik in da se nam pridruži sčasoma še nekaj novih, smemo se nadejati, da se bo gmotno stanje „Knjižnice“ zboljšalo.

Kar se pa tiče duševne podpore, ne moremo skoraj pri sedanjih razmerah upati napredka, niti — obstanka. — Da prospeva tako književno podjetje, mora biti v krepkih rokah. Gospod Gabršček ima obilo posla in ne more vseh svojih sil posvetiti „Knjižnici“, ki zahteva toliko truda, da bi ji komaj zadoščal delaven mož, posvečujoč se le njej.

In „Knjižnico“, katero je Zaveza ustanovila, naj bi tudi Zaveza sama uredovala!

To prepričanje bi pač morali vsi učitelji imeti!

Tukaj torej je treba preosnove!

Naš ocenjevalni odbor je razpadel in — ni škoda, saj ni imel pravega pomena! Drugih mladinskih knjig pri nas ne izhaja mnogo, „Knjižnico“ ocenjevati bilo bi zanj — smešno! — Kritika že tiskanega dela ima po mojem mnenju razven vzgojevalnega posebno ta namen, da je priporočuje ali narobe in pa da skrbi za popravilo poznejših izdaj. Prvo ni pristajalo odboru, več izdaj iste knjige pa menda pri „Knjižnici“ ne doživimo mnogokrat.

Potreben bi pa bil tak odbor, ki bi sprejemal in odobral rokopise — ki bi tako rekoč uredoval „Knjižnico.“ *) Ta odbor bi si po moji misli — navdušujoč mladinske pisatelje, lažje pridobival obilo gradiva, takó, da bi se res dalo — izbirati.

Posamezni odborniki bi s kratkimi besedami — ne z dolgimi ocenami — naznali načelniku svoje misli o tem in onem rokopisu, na kar bi se ta sprejel ali pa ne. — Pri tem odboru bi morala biti najmanj dva vrla jezikoslovca, ki bi vsak odobren rokopis v jezikovnem oziru pregledala in — če treba — popravila.

Tako bi se tudi g. Gabrščeku zljajšalo delo in „Knjižnica“ bila bi zares naša!

Koncem še omenim, da sem blizu jednake misli izrekel pri zborovanju odseka za mla-

*) Tak odbor se je sestavil pri zboru delegacije v Novem mestu, in sicer so bili izvoljeni gg.: prof. Bežek, A. Gabršček in Ivan Mercina.

dinske spise in mi je takrat pritrdila večina zborovalcev, kar se je pa po naključji menda pozabilo sprejeti v zapisnik. L. Černej.

Novosti.

„Zabavne knjižnice“ za slovensko mladino, katero urejuje in izdaje naš tovariš: učitelj gospod Anton Kosi v Središču, izšel je ravnokar V. zvezek, obsegajoč dokaj raznovrstne in zanimive tvarine. Na prvem mestu je slika in življenjepis pok. Josipa Freuensfelda. Za njim pa se vrstijo povestice, legende, basni, pesmice, poučna črtica o svinčniku (spisal prof. Koprivnik), izreki, pametnice, smešnice itd., katere bodo naši šolski mladini pa tudi odraslim gotovo dobro došle. Nam n. pr. je med drugimi povestica „Pozabljeni Mihec“ (spisal L. Černej) zelo ugajala. — Snopič stane samo 15 kr. ali 30 vinarjev in se dobi pri izdajatelju v Središču. — Čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. „Zabavno knjižnico za slovensko mladino“ toplo priporočamo.

„Slovenske knjižnice“, katero urejuje in izdaje Andrej Gabršček v Gorici, smo ravnokar prejeli 47. zvezek, ki obsega: „Narodne pripovedke v Soških planinah“ III. zvezek. Reči moramo, da smo te pripovedke baš s takim zanimanjem čitali, kakor prva dva zvezka, in prepričani smo, da jih bodo veseli tudi naročniki. Slovenska knjižnica, ki izhaja vsakega 15. dne v mesecu v snopičih po 5 do 7 pol, stane celoletno le 1 gl. 80 kr., posamičnim snopičem je cena 18 kr. za naročnike pa 15 kr. — Naroča se na njo v „Goriški tiskarni“ A. Gabršček v Gorici. — Mi podjetju opetno želimo mnogo prijateljev in gmočnih podpornikov!

Društveni vestnik.

Črešnice pri Celju. (O zborovanju učit. društva za celjski in laški okraj, 2. febr. t. l.) Drugega letošnjega zborovanja se je vdeležilo zopet 32 udov, razven tega so nas še počastili štiri gostje. Vsa čast cenjenim zastopnicam krasnega spola, ki so bile to pot v precejšnjem številu zastopane; kajti bilo jih je navzočih sedem. Toliko jih do sedaj še nismo imeli nobenkrat prilike pozdraviti v naši sredini.

Predsednik, gospod A. Brezovnik otvori zborovanje z navdušenim nagovorom, v katerem izraža svojo radost nad tako množestvilni udeležbi, ki je nov dokaz rastoče kolegijalnosti in vzajemnosti med učiteljstvom; osobito ga pa veseli, da so cenjene tovarišice došle v tolikem številu ter upa, da bodo odslej z istim navdušenjem kakor učitelji, delovale tudi naše vrle učiteljice v prospah društva. — Potem čestita tovarišu gosp. Gnusu na njegovem imenovanji nadučiteljem na Dolu ter mu želi, da bi

mного let deloval na svojem novem bivališču, društvu pa ostal še za naprej zvest prijatelj. Nadalje srčno čestita gg. Logarju, Rupniku in Supaneku, ki obhajajo kot društveniki letos svojo 20letnico; držeč v roki ličen šopek suhih rož, pravi, da rudeča vrtnica v njem je simbol njih goreče ljubezni, koja so ves čas gojili do društva, bela lilija znači, da je bila njih ljubezen do društva vedno čista, nesebična vijolica, znamenje ponižnosti, naj jim bo v dokaz, da, kakor to cvetko, tudi njih vsak rad ima, zeleni listki nas pa navdajajo z nado, da bo njih navdušenje do društva ostalo še naprej tako zeleno. Šopek poda v spomin gospodu Logarju, ki je zanj, kakor tudi za lepo čestitko predsednikovo, v svojem in v imenu sojubilantov koncem zborovanja izrekel srčno zahvalo. Na to naznani predsednik, da nam je čast, v imenik društvenikov zabelježiti tudi jednega zastopnika duhovskega stanu, namreč čast. gospoda A. Veternika, kaplana v Trbovljah, ki je z

današnjim dnem oglašil svoj pristop kot podporni ud ter obljubil, da se bo tudi društvenih zborovanj udeleževal, kadar mu bo to dopuščal čas; nadalje predstavi gospd. J. Novak, učiteljico v Galiciji, ki je društvu pristopila kot pravi ud; — slednjič tudi prav srčno pozdravi goste, gospd. V. Rischner, učiteljico pri Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah, želeč, da bi dobila v našem društvu dober vtis ter tem raje izpolnila svojo obljubo, pristopiti društvu kot pravi ud, nadalje pozdravi našega starega znanca, gospoda Roškerja iz šmarskega okraja ter gospoda Krajnciča in Čremožnika, suplenta iz celjsk. okraja.

Po tem nagovoru, kojemu so navzoči pritrjevali z navdušenimi živjo-klici, se je prešlo na dnevni red.

I. Pevski zbor odpoje Volaričevo pesem „Oj, z Bogom domovinski svet!“.

II. Zapisnik o zadnjem zborovanju se sprejme.

III. Društvene reči.

a) Ker je društvo letos naročeno na „Učit. tovariš“, mnogo tovarišev pa tega lista ne dobiva v roke, je predsednik prevzel hvalevredno nalogo, nas seznanjati z vsebino tega lista in je iz do zdaj izišle 1. in 2. številke poročal vse važnejše in zanimive stvari.

b) Sestavlja se zapisnik vseh onih društvnikov, ki so zavarovani na življenje pri banki „Slaviji“.

c) Da bi bilo razvidno, v koliki meri se „Knjižnica za mladino“ gmotno podpira, se zabeleži v posebno okrožnico vse iste pri društvu zastopane šole, ki so naročene na to knjižnico. Pokazalo se je, da mnogo šol še ni naročenih.

e) Neutrudljivo delavni predsednik je izumil poseben način, kako bi naj društvo mladinsko knjižnico tudi duševno podpiralo; predloži namreč, naj se pri društvu ustanovi književni odsek, čegar doleže naj so:

§ 1. Namen „književnega odseka“ je vsestranska duševna podpora od „Zaveze slov. učiteljskih društev“ ustanovljene „Knjižnice za mladino“.

§ 2. Svoj namen dosega s tem, da se vsak v njega odsek podpisani zaveže prirediti mesečno vsaj eno navadno pisno polo izvirnega ali poslovenjenega gradiva za natis.

§ 3. Ta obveza velja vsikdar le za jedno koledarsko leto, v katerem se je dotični podpisal.

§ 4. Honorar razdeljuje se pri vsakoletnem glavnem zboru učiteljskega društva in sicer tako, da dobi 10% učiteljsko društvo za celjski in laški okraj, 20% dobrodelna ustanova našega društva, 70% pa pisatelj v razmerji svojih prispevkov.

§ 5. Denar oskrbuje društveni blagajnik, toda ločeno od rednih društvenih računov.

§ 6. V kateri namen in kako (glavnico ali le vsakoletne obresti) naj se porabi „dobrodelna ustanova“, to določi društvo. Porabiti se sme le, kadar znaša najmanj 100 K.

§ 7. Ustanova se sme pred, nego je dosegla v § 6 določeni znesek, porabiti le: a) ako „Knjižnica

za mladino“ preneha izhajati in se drugo slično podjetje ne ustanovi; b) ako preneha učit. društvo za celjski in laški okraj; c) v posebnih izvanrednih slučajih, ako društvo to z $\frac{2}{3}$ glasov sklene.

§ 8. „Književni odsek“ voli odbor, sestojč iz treh udov, ki ima nalogo, došle spise pregledovati, urediti in za tisk prirediti. — V „književni odsek“ se je oglašilo več tovarišev in upamo, da bo ta hvalevredna ideja obrodila obilen sad.

IV. V imenu računskih pregledovalcev poroča gospod Šah, da se je račun za leto 1895, našel v redu in se je odobril.

V. Gospod Zidar, ki se odlikuje kot marljiv in spreten podavatelj, je na kratek, a prav jasen način razložil metodo početnega pouka v spisju, katero zastopa ravnatelj F. Frisch. K teoretičnemu delu je dodal dobro sestavljeno učno sliko, kako je berilni spis „Solnce in veter“ prirediti za spisto nalogo v tretjem in z malo večjimi tirjatvami v četrtem šolskem letu. Priporočila vredna je tudi opazka gospoda Petrička, namreč, kje on večkrat zajema snov za spise vaje. Včasih mu pride v roko košček papirja, na katerem je kak učenec pisal svojemu součencu kratko pismice. To pismice se z vsemi napakami vred prepíše na šolsko tablo, ter se da pod kritični meč mladih pisateljčkov, ki s pomočjo učitelja prikroje pismo tako, kakoršno bi naj bilo. Pisatelj „izvirnika“ mora navadno to popravljeno pismo za kazen še parkrat napisati.

VI. Iz naše vprašalne škrinjice.

„Nedavno sem zaprl otroka, ker mi ni prinesel naloge, a stric pride v šolo ter ga siloma odpelje; kaj naj storim“?

Učitelj ima dolžnost zvesto čuvati svojo čast in stanovski ugled, zato se vprašalcu nujno svetuje, naj vložil proti dotičniku tožbo.

VI. Sprejmejo se nastopni predlogi:

a) Društvo priredi v velikih počitnicah skupni izlet v solčavske planine.

b) Listu „Ljubljanski Zvon“ se radi čast in ugled vsega učiteljstva skrunjajočega odstavka v povesti „Sama svoja“ (v 9. št. 1. l.) javnim potom izreče obžalovanje.

c) Eno uro pred pričetkom prihodnjega zborovanja bo pevska vaja. (Prosimo, da vsi pevci pridejo pravočasno!)

e) Krajnemu šolskemu svetu celjske okolice se izreče zahvala, ker društvu blagohotno prepušča šolske prostore.

d) Šolskemu slugi se da iz društvene blagajnice 1 gld. ker nam po zimi kuri šolsko sobo, v kateri zborujemo.

e) Za spomenik pokojnega A. Praprotnika, ki je bil častni član društva, se daruje znesek 5 gld.

f) Naroči se jeden iztis knjige „Domača vzgoja“, spisal J. Dimnik.

g) Prihodnje zborovanje se bo vršilo v nedeljo, 1. marca t. l. Brinar.

Hum pri Ormoži. (Učiteljsko društvo.)

Poročati mi je danes o obnem zboru našega društva, ki se je primerno precej dobro obiskan vršil dne 2. februarja t. l. v ormoški šoli. Predsednik presrečno pozdravi došle, osobito našega častnega člana, blagorodnega gospoda nadzornika Ivana Rannerja, gospoda Franca Podobnika ter gosp. Bogdana Tušek-a, katera sta iz sosednega ptujskega okraja počastila naše društvo s svojim prihodom, nadalje tudi novo družtenico gđc. Ivanko Kralj, učiteljico v Središči ter predlaga premembo dnevnega reda tako, da pride druga točka na prvo mesto današnjega vsporeda. Bila je ta „Der heimatkundliche Unterricht in der Volksschule“, o katerem nam je blagovolil govoriti gospod nadzornik. Važnost tega pouka v ljudski šoli je zelo velika, a predmet sam na sebi zelo težaven, vzlasti ker nam obilica metodičnih knjig podaja več snovi nego metodičnih migljajev. Poleg tega se predmet že na spodnji, pripravljalni stopnji le premalo uvažuje, kar seveda zelo oteži ijega nadaljno pot v srednjo stopajo. Gospod poročevalec nam je tedaj zelo temeljito pojasnil, kako naj se že v tretjem šolskem letu na podlagi nazornega nauka pripravlja na ta predmet, tako, da četrto šolsko leto lahko uspešno nadaljuje na podlagi znanega, ki olajša učitelju obilico težkoč, učence pa navaja k temeljitemu znanju. Ko svoje predavanje skonča, zahvali se mu predsednik za veliko prijaznost ter ljubeznjivost čemur se navzoči s krepkim „živio!“ odzovejo. — Predsednik omenja dalje par važnejših dogodkov v minolem družtenem letu, spomni se umrlih tovarišev, (Slava njim!) vspodbuja k delovanju, složnosti, in napredku v novem družtenem letu ter preide po prečitanem zapisniku k važnejšim dopisom „Lehrerbunda“, glede vspehov v Voitsbergu: „Zaveze“, koliko članov je pri „Slaviji“ zavarovanih na življenje, ter prečita odgovor c. kr. namestnika v Gradcu, ki se tako glasi:

Geehrte Vereinsvorstehung!

Für die freundliche Begrüssung, welche mir der geehrte Lehrerverein des Bezirkes Friedau anlässlich seiner Versammlung vom 1. December dargebracht hat, spreche ich demselben meinen verbindlichen Dank aus“.

Baquehem, m. p.

Iz letnega poročila je povzeta, da se je naše društvo v minolem letu po svojih močeh lepo razvijalo, kar nam dela gotova čast. Bolj žalostno je bilo poročilo blagajnikovo, ki pravi da ima društvo 1 gld. 7 kr. primankljaja, ker nekateri družteniki ne samo za letos ampak še za več let niso plačali. Sklene se, da se iste še enkrat vpraša, so li voljni plačati družtenino, inace se iz družtenega imenika izbrisejo.

Vršila se je na to volitev odbora: Predsednikom bil je voljen gosp. Anton Porekar, nadučitelj na Humu; podpredsednikom gosp. Josip Rajšp, učitelj v Ormoži; tajnikom gosp. Avguštin Šabec, učitelj

na Humu; blagajnikom gosp. Mihael Vavhnik, nadučitelj pri Svetinjah; odbornikom pa gosp. Martin Šalamun, nadučitelj pri Sv. Miklavži ter gosp. Ivan Košar, nadučitelj pri Vel. Nedelji. Pregledovalci računov so ostali stari.

Izmed predlogov vsprejeli smo sledeče: Društvo si naroči „Popotnika“ in nov list „Lehrerbund“, pristopi k družbi sv. Mohorja in k „Pedagogičnemu društvu“, se izreče za to, da se v proslavo 50letnice vladanja našega cesarja snujejo po šolah „narodne knjižnice“, sklene, da se izreče zahvala kraj. šol. svetu ormoškemu za prepustitev prostorov za zborovanja, ter, da vedno kje drugje zborujemo. Nabrata se je svotica 5 gld. za vdovo pokojnega Volariča, določilo, da se za „Popotnikov dar“ prihodnjic pobira, na kar predsednik zaključil zbor, zahvaljujoč goste na posetenji ter došle družtenike na udeležbi z nado, da v novem družtenem letu ozdravi na sušici bolna blagajna, ker le tedaj se bode moglo reči, da društvo vsestransko napreduje, v kar pozmi Bog!

A. Š. Humski.

Iz ljutomerskih gor. Naše učiteljsko društvo je imelo dne 6. februarja svojo redno mesečno zborovanje, katerega se je vdeležilo 15 članov in gospod dr. med. Mihalič kot gost. Otvorivši zborovanje je predsednik, nadučitelj Robič, spoštljivo pozdravil častitega gosta, kateri je za današnjo zborovanje radostno prevzel podavanje o infekcijskih boleznih. Tudi zborovalci so ga živahno pozdravili. Z živio-klici smo tudi sprejeli čestitko, s katero je predsednik pozdravil vrlo sotrudnico, gđc. Wessner, povodom njenega imenovanja oziroma povišanja za učiteljico.

I. Prečita in odobri se zapisnik zadnjega zborovanja z dne 9. januarja.

II. a) Predsednik naznani, da je velečastiti gospod deželni šolski nadzornik Linhart — čitavši poročilo v „Popotniku“ o našem zadnjem zborovanju — izrazil svoje veselje nad poročilom gosp. Vrščaja o Gaubyjevi knjigi „Das Rechnen im ersten Schuljahre“. Gospod deželni šolski nadzornik odobrava naša izobraževalna sredstva ter pravi: „Das Studium solcher methodischer Werke ist das beste Fortbildungsmittel und Berichte über derlei Werke sind eine der schönsten Aufgaben der Lehrervereine“. Te besede naj bodo nam in našemu društvu v spodbudo za naše bodoče delovanje!

b) Predsednik prečita ukaz vis. dež. šolskega sveta z dne 5. dec. 1895. št. 9411, zadevajoč pouk ljudstva o bistvu elektrike. — Dotična dr. Waltenhofen-ova brošurica: „Kako ravnati z ponesrečenimi po elektriki“ se odkáže okrajni učit. knjižnici.

III. Gospod dr. Mihalič nam je razjasnil v svoji zelo poučljivi in lahko razumljivi razpravi sledeče infekcijske bolezni: bleke, škrlatico, mumps, oslovski kašelj, davico in osepnice. Vsako teh boleznih nam je skozi vse štadije opisal ter pri vsaki opo-

zarjal na posebne značilne simptome. O ostalih infekcijskih boleznih obljubil nam je nadaljevati drugokrat. (Živalno odobravanje). — Predsednik zahvali gospoda podavatelja na njegovi prijaznosti, po kateri nas je tako zanimivo poučil na polji šolske higijene ter nam s svojo izborno zdravstveno razpravo tembolj ustregel, ker učitelji imamo skrbeti tudi za zdravje šolske mladine in moramo prevzeti veliko odgovornost gledé na infekcijske bolezni pri šolskih otrokih.

IV. Vprašanje: „Kedaj in kako naj naše društvo obhaja 25-letnico svojega obstanka?“ se izroči odboru v pretresovanje in poročilo do prihodnjega zborovanja. —ž.

Maribor. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico je sklicalo 6. svečana v poslojji c. k. učiteljskega svoj redni občni zbor. Navzočih je bilo 27 udov.

Predsednik g. Nerat prisrčno pozdravi vdeleženice ter poroča o sledečih dopisih:

1. oklic „Zaveze“, v kojem se vabi slovensko učiteljstvo, da kolikor mogoče deluje na to, da se „Mladinska knjižnica“ med narodom razširi in tudi duševno podpira.

2. pismo „Zaveze“, v katerem prosi, naj se ji naznani kateri udi našega društva so zavarovani pri banki „Slaviji“.

3. poročilo o zborovanju „Lehrerbunda“, katero se vzame na znanje. Posebno soglasje se izrazi sklepoma o vrvanjji učiteljskih plač in pridobitvi pravice do polovične vozne cene na železnica.

Predsednik poroča dalje o društvenem delovanji v pretečenem letu. Društvo je štirikrat redno in dvakrat izvanredno zborovalo. Pri zborovanjih, katera so bila većinom dobro obiskovana, slišali smo zanimiva podavanja, kakor je bilo brati v „Popotnik-u“. Društvo je štelo začetkom društvenega leta dva častna in 50 rednih udov. Preselila sta se dva, novo pristopili so trije udi, tako, da šteje danes 51 rednih in dva častna uda.

Iz poročila je povzeti, da je društvo povoljno reševalo svojo nalogo in da si je za njen razvit pridobil največ zaslug priljubljeni naš gospod c. k. ravnatelj in šolski nadzornik H. Schreiner. Da mu društvo tudi dejanski pokaže svojo hvaležnost in udanost, predlaga predsednik, da se imenuje danes omenjeni gospod častnim članom našega društva. Predlog se sprejme z viharnim odobravanjem.

Blagajničarica poroča o gmotnem stanji; letni račun se odobri.

Zdaj vstopi v zborovalno sobo novoimenovani častni član. Predsednik mu naznani sklep današnjega zbora, čemur sledijo veselje in hvaležnost naznanjajoči „živio“ klici.

Novi odbor se je tako-le sestavil: predsednik J. Lasbacher, podpredsednik M. Nerat, blagajnik Karol Kotnik, tajnika A. Požegar in M. Lesjak, odborniki: J. Fistravec, J. Slekovec, K. Pestevšek.

Koncem se stavita dva predloga. Predsednik predlaga, da se društvena zviša na jeden gld., M. Lichtenwalner, da se društvena pravila ponatisnejo in članom razdelijo. Oba predloga se sprejmeta.

Gospod ravnatelj H. Schreiner se zahvali za danes izkazano mu čast, obljubivši še nadalje ostati prijatelj in zagovornik ter duševni podpiratelj učiteljstvu. Njegovim besedam sledijo burni „živio“-klici.

Gospod ravnatelj naznani ob jednem, da bode danes teden t. j. 13. februarja prva poldnevna hospitacija v okoliški šoli ter pričakuje mnogo udeležencev.

Potem zaključí predsednik zborovanje ter izrazi prisrčno željo, da bi društvo zmiraj napredovalo, se razvijalo in razcvitalo v prid in ponos učiteljstvu in šoli. D. L.

Od Save. (Iz sevniško-brežiškega učit. društva.) V smislu društ. sklepa od dne 2. nov. l. l. tičoč se imenovanja gimnazijskega ravnatelja gosp. M. Zavadlal-a svojim častnim članom, odposlala se je začetkom januarja pri gosp. Hribarju v Celju prav čedno izdelana diploma v krasnem okvirji na svoje mesto v Dubrovnik. Besede, s katerimi smo razven društvenega dopisa poklonili ovo svetinjo zasluženemu možu in katere je deloma skrbno izdelal tiskar sam, deloma pa umetna risarska roka gosp. Magoliča, se glasé: „Sevniško-brežiško učiteljsko društvo imenuje velecejenega, preblagorodnega gosp. Mihael-a Zavadlal-a, c. k. gimn. ravnatelja v Dubrovniku, v priznanje njegovih neprecenljivih zaslug, koje si je pridobil kot c. k. okr. šol. nadzornik pol. okraja brežiškega za razvoj tukajšnjega šolstva in za njegovo uzorno, odločno zastopanje učiteljskih interesov, svojim častnim članom. Pri društvenem zborovanji na Vidmu, dne 2. nov. 895.“

Prepričani smo, da bo to po vsej pravici zaslužno priznanje živo in radostno spominjalo nepozabnega nam nadzornika na njegove nekdaj v nadzorstvo izročeno mu učiteljstvo tako vsega pol. okraja, kakor še posebej našega društva, za katero je kazal toli srca.

V smislu istočasnega društ. sklepa odposlala se je koncem starega društvenega leta vsem udom in neudom našega društva „vspodbudnica“ na obiskovanje društvenih zborovanj. Hektografiranje „vspodbudnic“ preskrbel je blage volje naš dični društvenik gosp. nadučitelj Skalovnik. Da-si se je začelo društveno življenje, kakor pričajo poročila, osobito v teku zadnjih let se povoljno gibati in da-si je postalo zanimivo in živahno, vendar bo še vedno dramiti in spodbujati nekaternike, da spoznajo potrebo zjedinenja vseh moči v povzdigo in čast svojega društva. Slišati je, da se hočejo po uzoru naših vrlih Brežčanov ožje združiti še ostali udje, in da nameravajo zbirati se v društvenem kolu tudi nekatere tovarišice neudje, kar bo gotovo pov-

zdignilo ugled našega društva, v kojem zadobimo baš v sedanjem času na strani vestnega spolnovanja svojih stanovskih dolžnosti nekako zadostilo in vedrilo v idealno navdihnjenem učiteljskem življenju. Ako se vrhu tega v bodoče še smelo zanesemo na izdatno duševno podporo nekaterih vrlih moči, zagotavljen je društvu vsestranski uspešen napredek.

Pred nekaterimi tedni poprijel se je mešani pevski zbor svojega delovanja pod vodstvom gosp. Zupana. Razposlali sta se med posamezne pevske moči, katerih se je zglasilo 14, dve pesmi, katerima se je priučiti do prihodnjega zborovanja. Pevskemu zboru želimo najboljših vspehov, česar se je gotovo nadejati, ako vztrajajo posamezne moči pri tej navdušenosti, s katero so se polotile te lepe in hvaležne naloge. Društvo si more le častitati na tem važnem koraku: Petje bo nam prijetno vedrilo in dobro došlo sredstvo v dosego tolikokrat zaželjenega duha skupnosti, jedinstvi in kolegijalnosti. — Uvažujemo li h koncu svojega razmotrivanja o društvenem gibanju te vesele pojave, ne moremo si misliti pravega tovariša, ki bi, in če tudi samo enkrat, brez zares tehtnih uzrokov umaknil se tri- do štirikratnemu zborovanju v letu. Res je sicer, da težavno prodira dobra stvar, tukaj stvar, za katero govori vse, a nič proti njej. Mi učitelji smo sevéda poklicani v prvi vrsti, da dobri ideji pripravljamo in gladimo pot, da marljivo trebimo vse zapreke, ki bi se stavile nji v bran. In tako bodi tudi pri nas v krogu našega društva!

Ljutomer. (Vabilo) k zborovanju učiteljskega društva, katero se vrši v četrtek 5. marcija t. l. ob 10. uri dopoldne v Franc-Jozefovi šoli. Vspored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročila odbora. 4. Podavanje. 5. Nasveti. K obilni udeležbi vljudno vabi predsednik.

Iz ptujskega okraja. (Vabilo) „Učiteljsko društvo za ptujski okraj“ bode imelo v nedeljo 1. sušca t. l. ob 11. uri dopoldne zborovanje v šoli

ptujske okolice sè sledečim vsposedom: 1. Dopisi. 2. Vgled učiteljev ptujskega okraja v zadnjih 25 letih (govori predsednik). 3. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi predsednik.

Reichenburg. (Vabilo.) Sevniško-brežiško učiteljsko društvo imelo bode v nedeljo dne 1. marca ob pol 11. uri dopoldne v šolskem poslopju na Vidmu svoje glavno zborovanje. Vspored: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Poročilo predsednika. 4. Letno poročilo o društvenem delovanju. 5. Poročilo blagajnika. 6. Volitev tajnika. 7. Želje in novosti. — Gdč. pevke in gg. pevci blagovolé gledé na skupne vaje zbrati se na mestu pol ure prej. S posebnim ozirom na 1. točko vspredda, pri kateri sodeluje razven dosedanjih pevcev še nekaj novih izbornih moči, goji odbor opravičeno željo pozdraviti na tem zborovanju vse cenjene društvenike brez izjeme.

O d b o r.

Slov. Bistrica. (Vabilo.) Slovenje-bistriško učiteljsko društvo ima v četrtek 5. marca t. l. dopoldne svoje glavno zborovanje po tem-le vsposedu: 1. Ob pol 10. uri petje. 2. Zapisnik. 3. Dopisi. 4. Prayopisje v ljudski šoli (g. Henrik Družović). 5. Razni nasveti. K polnoštevilni udeležbi se vljudno vabi in posebno prosi, da pridejo gospodi pevci točno.

Z a o d b o r: Polanec.

Vojnik. (Vabilo.) „Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj ima v nedeljo dne 1. sušca t. l. ob 10. uri dopoldne v celjski okoliški šoli svoj mesečni zbor. Dnevni red: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. Poročilo o sklepah slavnostnega odbora; poroča njegov načelnik g. A. Petriček. 5. Poročilo o naši društveni knjižnici; poroča knjižničar gospod Fr. Krajnc. 6. Spisje v višji skupini ljudske šole po Fr. Frisch-evi metodi; razlaga gosp. Fr. Zidar. 7. Iz naše vprašalne škrinjice. 8. Nasveti. K obilni udeležbi prosi in vabi vljudno odbor.

Dopisi in druge vesti.

Iz Idrije. († Janez Pleško.)

Vigilate ergo, quia nescitis, qua hora dominus vester venturus sit.

Dne 26. prosinca t. l. zjutraj ob 2. uri je naš ljubi tovariš gospod Janez Pleško, učitelj na c. kr. rudniški šoli za srčno kapjo nanagloma umrl. — Zvečer še čvrst, akoravno malo bolehen, ulegel se je ob 9. uri v posteljo k počitku in ni več ustal. Malo pred 2. uro je zastokal in predno sta duhovnik in zdravnik prišla, je izdihnil svojo blago dušo. Rajnki je bil priden učitelj, ljubeznjiv tovariš in jako kratkočasen človek. Njegovo življenje je bilo

podobno razburjenim valovom, le malo veselih dni je imel na svetu; a njegov zdrav humor mu je pomagal prenašati vse težave in nadloge te solzne doline.

Rodil se je v Kozarjih na Kranjskem dne 12. malega travna 1844. leta. Obiskaval je gimnazijo v Ljubljani in potem tedanjo preparandijo v Idriji. Prvo službo je nastopil v Cerkljah 1861. leta z letno plačo 150 gl. in prostim stanovanjem. Akoravno je pozneje v Semiču imel že 300 gl. letne plače, vendar ga je slabo gmotno stanje in vedno prestavljanje v tistih časih prisililo, da je šel kot prostovoljec k vojakom. Po končanih bitkah

na Laškem je postal c. kr. orožnik v Dalmaciji in je kot tak v raznih krajih služil sedem let. Koncem 1873. leta se je zopet vrnil k učiteljskemu stanu in postal učitelj v Radovljici. Potem je učiteljeval v Podragi, Vipavi in v Senožečah, od koder je 9. velikega travna 1880. leta prišel v Idrijo na c. kr. rudniško šolo za učitelja. Služboval je torej v devetih različnih krajih na Kranjskem kot učitelj in vzgojitelj.

20. prosinca t. l. smo spremili zemeljske ostanke predragega tovariša k zadnjemu počitku. Udeležba je bila velikanska, uradniki, meščani, tovariši učitelji in tovarišice učiteljice iz bližnje okolice, četa veteranov — katerim je bil ranjki stotnik — s zastavo in veliko drugega občinstva kakor tudi šolska mladina skazali so mu zadnjo čast. Pevci pa so v cerkvi in na grobu zapeli „Nad zvezdami“ in „Blagor mu“.

Spavaj mirno, predragi tovariš, v zemlji domači, duša Tvoja naj pa uživa večno veselje v nebesih!

—1—

S Kranjskega. (Raznoterosti.) Zasedanje našega dežel. zbora je končano. Lahko rečemo, da je to zasedanje v obče še dokaj povoljno. Podpore so se dovoljevale prav različne, večinoma seveda raznim kmetijskim podružnicam in za razne ceste in vodovode. Tudi učit. udove so vložile nekaj prošenj za podporo, večinoma so romale te prošnje z opazko „ni mogoče ustreči“ prosilkam nazaj. Deželni naši očetje so najbrž mislili, da lahko učitelji že sami za udove skrbe, vsaj imajo učit. udovsko društvo; nekaj časa sem nabira se pa tudi za konvikt, in v povojih je „ustanova“. Srečna kranjska dežela! Čez nekaj let bode mogoče pokrivati vse razhodke iz udovskega in pokojninskega zaklada učiteljskega ter učiteljstvu tako ne bode treba prosjati pri dež. zboru.

Jako nam je ugajal predlog, naj se že l. 1896/7. nastavi za Kranjsko poseben dež. šol. nadzornik za ljudske šole. Stvar se je tudi sprejela. Novi nadzornik bode imel prav dobro priliko, natanjko se poučiti o učnih uspehih, ki jih dosežejo učitelji na deželi v šoli, pri kmetijskem pouku in pri pouku v deških ročnih delih, za koji prejemale tako zdane (?) nagrade.

Proračun šol. potrebin za l. 1896. se je odobrilo in sicer znašajo stroški 359.775 gld. pokritja je 23.279 gld., a primanjkljaja pa je 336.496 gld.

Gosp. Hribar je stavil v nekeji seji samostalni predlog, naj se deluje na to, da dobimo slovenske atlante, kedaj jih dobimo, o tem niti pisati ni vredno. Le žal, da gosp. poslanec ni tudi povdarjal za ljudske šole potrebe slovenskih stenskih zemljevidov, kajti slovenskih stenskih-zemljevidov — razun zemljevida kranjske vojvodine, ki je pa zelo slab, — ne dobiš v nobeni šoli. Slovenska šolska

mladina mora se toraj pri zemljepisnem pouku posluževati izključno le nemških zemljevidov.

Gosp. poslanec Pfeifer in tovariši so stavili jako umesten (?) predlog o uvednji poldnevnega pouka. Gg. predlagateljem je mnogo na tem, da se slovensko ljudstvo povspe do višje omike, do višje izobraženosti in samostojnosti. Predlog pride še le po Veliki noči na vrsto, vtemeljitev bode gotovo vsestransko temeljita. Upajmo, da tudi slovenska učiteljska društva store v tem pogledu svojo dolžnost, da podajo tudi ona svoj „veto“, posebno pa naša „Zaveza“.

Gosp. urednik „Učit. Tovařiša“ se je jako razhudil nad gosp. Trikotnikom, ker se je v 3. št. „Pop.“ malo uprl njegovi (urednikovi) misli — ustanovi. Izjavljamo, da se tudi mi, ki poznamo predobro razmere kranjskih učiteljev, ne moremo ogreti za tako ustanovo. Vendar pa bi radi videli, ko bi katerih tovarišev sprožil primerno in lahko izvedljivo idejo, kako preslavimo tudi ljudski učitelji redki in pomenljivi praznik 50letnice vladanja našega ljubljenege vladarja.

Izpod solčavskih planin. V 6. števu „Domovine“ izraža nekdo v dopisu „iz Braslovč“ svoje veselje, da je Letušanom izpodletela jednorazredna šola. Med drugim navaja v dopisu, da „male šole“ ne dosežejo smotra in zato nikdo za nje ne mara. Kaj neki meni gosp. dopisnik s to svojo izjavo? Najbrž mu je kakor kaže izraz „male šole“ merodajno le poslopje jednorazrednice, o uravnavi in učnem načrtu takih šol pa še menda niti pojma nima. Svetovali bi mu torej, da si vestno ogleda učni načrt, ter se osebno prepriča o uspehih v takih šolah, predno tako neumestno o njih sodi. Da je učni smoter na jednorazrednici doseči težavnej, nego na večrazrednicah je po sebi umevno, a iz tega vendar ne sledi, da je nedosegljiv. Pod neugodnimi razmerami pa sploh tudi večrazrednic ne dosežejo smotra. Da jednorazrednice dosežejo učni smoter, kažejo priznanja in pohvale šolskih oblastev raznim učiteljem jednorazrednice. — Merodajno za ustanovljenje šol mora sploh biti le število otrok. Kaj hoče gosp. dopisnik s tem reči, „da nikdo navadno za nje ne mara“? Je menda pa to le tolažilo za žalostne L—. S tem, da se je prepričala samostalna šola v Letušu, ni se ustreglo niti obiskajoči deci, niti njihovim od šole oddaljenim roditeljem. Koliko neprilik dela velika oddaljenost od šole učitelju, otrokom in starišem presodi lahko vsak pameten človek. Zakaj bi se protivilo v takih okolišnih zidanju šole? Čemu bi se na račun sebičnežev mučila deca in odgojitelji? Ni li neumesten oni članek, v katerim se mečejo le polena pod noge učiteljem jednorazrednic!? Toliko „Domovini“ in njenemu gos. dopisniku v prevdarek.

M. Z.

učitelj-jednorazredničar.

(C. kr. deželni šolski svet štajerski) je uredil, kako je odslej poučevati nemščino na ljudsk. šolah Leitersberg-Kröenina (Maribor), v Gornjemgradu in zaukazal, da se uvede na ljudski šoli v Mahrenbergu pouk v slovenkem jeziku, in sicer za slovenske otroke kot obvezni, za otroke z nemškim občevalnim jezikom pa kot neobvezni učni predmet; — dalje je naročil, da se ustanovi v Letuš-u za kraje Letuš in Podgorje ekspositura k braslovški ljudski šoli. — Razun tega je ukazal, da se razširijo te-le ljudske šole in sicer jednorazrednica pri Sv. Bolfanku pri Bišu v dvorazrednico, slov. trirazrednica v Vitanji v štirirazrednico, štiri-razrednica v Makolah v petrazrednico in je pripoznal potrebo razširjatve dvorazrednice v Studenicah v trirazrednico in trirazrednica v Petrovčah v štirirazrednico.

(Okrajnim šolskim nadzornikom) sta imenovana in sicer: g. Gustav Vodušek, nadučitelj v Trbovljah za šolske okraje Brežice, Kozje in Sevnico, g. Andrej Šest, nadučitelj v Metliki pa za krški in litijski šolski okraj. Gosp. Šest se nastani na Krškem.

(Paralelni razred) na utrakvistični gimnaziji v Celji otvoril se je dne 19. februarja, torej s pričetkom drugega polleta.

(Podpore za šolske zgradbe.) Dež. zbor kranjski dovolil je v večerni seji 10. t. m. nastopne podpore za šolske zgradbe in sicer: v Fari pri Vasi 400 gld., na Gori 200 gld., v Kočevju 1000 gld., v Mozeljnu 360 gld., v Trziču 500 gld., na Dobravi pri Zaspem 150, v Koprivniku 200, na Dovjem 300, v Lesah 200, v Ovsišu 500, v Ribnem 150, na Bledu 200, v Beli peči 200, v Mengšu 400, v Radencah 150, v Čepljah 150, na Dol. Podgori 200 gl.

(Darove v Popotnikove namene.) (2. izk.) Dalje so darovali: gosp. Andrej Vrtovec v Tolminu 3 K, Šolsko vodstvo v Ponikvah-Prim. poslalo 3 K (darovali so g. vikar Shejbal 1 K, zemljemerec gosp. Lapanja 1 K, gg. Vuga in Smreker skupaj 1 K); gg. I. Šega v D. Logatecu, Iv. Širca nu. Tolmin, Fr. Praprotnik, nu. Mozirje, Janko Toman, nu. Moravče, Vinko Levstik, nu. Vrhnika, Karol Pestevšek, nu. Slivnica in gospa L. K. v Vozenici po 2 K. — Po 1 K so poslali, in sicer: gospice: Vidic Ivanka, učit. Vrhnika, Mikl Frančiška u. Dol. Logatec, Osana Romana, u. in Berglez Viljemina, u. r. d. (obe) v Čresnjevcu ter gg.: Josip Turk nu. in Pin Alojzij u. D. Logatec; Ferdo Kavš, Gruntar Drag., Kobale Franc, in Jelinčič Rud., vsi na Tolminskem; Stibler Ant. u. Sv. Anton, Golob Andrej, u. Sv. Marjeta, Kocbek Franc, nu. Gornjigrad, Kostonjavec Josef, kateh., Polanec Gr. nu., Pukmeister Jak., u. in Šerbak Jak., u. vsi v Čresnjevcu; Jarc Val. nu. Braslovče in Simon Viher, nu. Vozenica; dalje neimenovan — 50 vin. Skupaj se je do sedaj darovalo 98.5 K. Vsem darovalcem iskreni: Bog plati! Upravništvo.

(Učiteljišč) ima Cislitavija 74 in sicer Češka 18, Moravska in Šlezija 13, Dol. Avstrija 10, G. Avstrija in Salcburško 3, Štajerska, Kranjsko in Koroško 7, Primorsko 2, Tirolsko in Predarlško 7, Dalmacija 2, Galicija in Bukovina pa 12.

[Nervoznost pri šolski mladini.] Dr. Šušny, šolski zdravnik in profesor higijene v Budapešti, izdal je spis o nervoznosti mladine na podlagi izkušnje, katero si je pridobil, pregledavši 205 učencev realke. Našel je namreč, da se v nižih razredih pri 46%, v viših pa 51% učencev opazujejo znaki nervoznosti. V nižjih razredih trpelo je 18.4%, v višjih 46% na glavobolu. Pisatelj meni, da je vzrok temu veliko število učencev v posameznih razredih, preobloženje in nedostatek zdrave zraka.

„Napr.“

[Jubilej ljudskih šol v državi New-York.] 9. aprila lanskega leta praznovala se je 100letnica, kar obstoje v državi New-York ljudske šole. 9. aprila pred 100 leti je namreč podpisal tedanji guverner zakon o povišanju ljudske šole. — Sedaj ima samo mesto New-York 311 ljudskih šol, katere upravlja „Board of Education“. L. 1894. obiskovalo je te šole 212.898 otrok. Učiteljev in učiteljic bilo je 4648 in sicer 3521 učiteljic in 966 učiteljev. V mnogih šolah so pomešani otroci različnih narodnosti; tako so bili v jedni šoli otroci 29 narodnosti, ali iz vseh teh narodnosti napravi se za čas šolanja le jedno t. j. ameriška narodnost. Učiteljske plače so zelo različne, nekod celo izdatne, tako ima nadučitelj na brooklynski središnji dečki šoli 5000 dolarjev na leto plače.

[Konec sveta.] Po računu nekega angleškega duhovnika v yorški grofiji imel bi svet propasti čez 105 let. Prerok ta računi namreč tako le: Bog je vstvaril svet v šestih dneh, a sedmi dan je počival. Bogu je jeden dan 1000 let, šest dni torej 6000 let, in na sedmi dan, t. j. na dan počitka mora svet propasti. Od stvarjenja sveta prešlo je 4000 let in od dobe krščanstva 1895, to je skupaj 5895 let. Po tem manjka do 6000 let še samo 105 let in tako bode l. 2000. gotovo sveta konec.

Naznanilo.

Vsled zakasnitve knjig „Slovenske Maticе“, se ni mogla pravočasno natisniti obljubljena knjiga „Pedagog. društva“, vendar izide v kratkem. Ako se bodo dosedanje knjige bolj razpečavale, izide proti koncu leta še jedna jako zanimiva knjiga, za katero ima g. ravnatelj Schreiner v Mariboru že pripravljen rokopis.

„Pedagog. društvo“ ima v svoji zalogi še mnogo 3., 4. in 5. letnikov ter več iztisov „Nazornega pouka“ po 1 gld. 50 kr. potem „Vzgojeslovja“, „Ukoslovja“, „Dušeslovja“ in „Jezikovnega pouka“ po 80 kr., ter „Pouka o črtežih“ po 50 kr.

Prelepo prosimo slovensko učiteljstvo: „Sezite po njih!“ Odbor.

Premembe pri učiteljstvu. Anton Gnus, učitelj in šolski voditelj v Goraji Rečici, dobil je mesto nadučitelja v Dolu pri Hrastniku; gospod Rudolf Koser, podučitelj v Šmartnem pri Slovenjgradcu imenovan je učiteljem na slovenski šoli v Vitanju; gospica Marija Wessner, podučiteljica v Ljutomeru pa je povišana v učiteljico ravno tam. Definitivni podučitelji oziroma podučiteljice so postali na svojih sedanjih mestih, in sicer gg.: Leopold Šerbinek v Svičini, Jožef Kresnik v Razvanji, Martin Šamperl v Makolah, Franc Serajnik na Ptujski gori, Vinko Šerovna pri Sv. Marku niže Ptuja, Ivan Žunkovič v Manjšpergu, Ferdo Rosenstein v Čadramljah; gospice: Klotilda Pirsch pri Sv. Urbanu blizu Ptuja, Karolina Mäusch v Reichenburgu, Ivanka Kralj v Središču in Emilija Wruss na slov. lj. šoli v Konjicah. — Za učiteljico ženskih ročnih del na ljudski šoli pri Sv. Katarini je nameščena tamošnja učiteljeva soproga gospa Terezija Falk.

Prošnja.

„Društvo učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja hoče jeseni postaviti nagroben spomenik rajnemu svojemu predsedniku V. Ribnikarju. Ker pa prispevki logaškega učiteljstva nikakor ne zadostujejo za pokritje stroškov nagrobnega spomenika, in sicer takega, kakoršnega je zaslužil v resnici užorni tuž, obrača se podpisano predsedništvo do vsega slovenskega učiteljstva, kakor sploh do vseh znancev in prijateljev nepozabnega nam tovariša Vojteha Ribnikarja, z uljudno prošnjo, da vsakdo po možnosti pripomore za pokritje nagrobnega spomenika. — Darovi naj se pošiljajo na naslov: I. Šega, učitelj v Dol. Logatcu. — Imena darovalcev priobčevala se bodo v „Učit. Tovaršu“ in „Popotniku“.

Predsedništvo „društva učiteljev in šol. prijateljev logaškega okraja“ v Planini, dne 15. jan. 1896.

I. Šega s. r.
t. č. tajnik.

Jos. Bénédek s. r.
t. č. predsednik.

Razpis natečajev.

Št. 49.
Šmarje.

Razpis natečaja.

(Nadučiteljsko in učiteljsko mesto.)
1. Na dvorazredni ljudski šoli v Slivnici, pošta Št. Jurij ob juž. žel. je definitivno popolniti mesto nadučitelja z zakonito določenimi prejemki III. plačilnega razreda.

2. Na jednorazredni ljudski šoli v Št. Jungerti na Pohorji, pošta Zreče je definitivno popolniti mesto učitelja-voditelja z zakonito določenimi prejemki III. plačilnega razreda.

Prošnjiki za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevali zrelosti in

učne usposobljenosti, z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico), kakor z dokazom usposobljenosti za subsidiarčno poučevanje veronauka, potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 8. marca 1896 pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Šmarje, 9. februarja 1896.

Predsednik: Wagner s. r.

Higij. c. kr. priv. šolske klopi in dovoljenje za njih ponarjanje priporoča po nizki ceni in tudi na obroke.
V Kamnici pri Mariboru. **Iv. Weigl** nadučitelj.

Lak za šolske table brez leska,

kilogram 2 gold.

Tintni ekstrakt, nestrupeni,

1 kilogr. za 8—10 kilogr. dobre tinte za šolsko rabo, 1 kilogram 1 gld. 20 kr. priporoča

Adolf Hauptmann,

10—10

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja v Ljubljani

razpošilja na zahtevanje brezplačno in franko svoj ilustrovani cenilnik oljnatih barv, firnežev, lakov, suhih, kemičnih, prstenih in mineralnih barv, düsseldorfskih, oljnatih in akvarelnih barv za umetnike, barv za fotografe, emajl-, majolika- in lazurnih barv, potrebnih za oljnato in akvarelno slikanje, čopičev, tint, kakor tudi še mnogo drugih predmetov za obrtnijo, šole in domačo rabo.

Vsebina. I. V spomin Pestalozziju. (II.) — II. Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli. (L. Lavtar.) (XIII.) — III. Šolsko nadzorstvo v minulih dobah. (Ivan Strelec.) (IV.) — IV. Narodpisna razstava v Pragi. (Janko Toman.) (V.) — V. Slovstvo. — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Natečaji in inserati.